

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και
Επενδυτικά Ταμεία

Κυπριακή Δημοκρατία

Διαρθρωτικά Ταμεία
της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Κύπρο

**ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ
ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
«ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»,
«ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ, ΑΝΡΘΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΣΥΝΟΧΗ» ΚΑΙ «ΘΑΛΑΣΣΑ»
ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ
2014-2020**

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
1.1	Έννοια και Σκοπός	3
1.2	Ορισμός	3
1.3	Τελική Ημερομηνία Επιλεξιμότητας Δαπανών	3
2	ΕΙΔΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ.....	4
2.1	Μεγάλα Έργα.....	4
2.2	Ειδικοί κανόνες για τη σταδιακή υλοποίηση πράξεων κατά τη διάρκεια δυο προγραμματικών περιόδων	5
2.3	ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	6
2.4	Χρηματοδοτικά μέσα	7
2.5	Κρατική Ενίσχυση και Επιλεξιμότητα της Δαπάνης (Σχέδια Χορηγιών)	8
3	ΕΓΓΡΑΦΑ ΚΛΕΙΣΙΜΑΤΟΣ.....	8
3.1	Προθεσμία Υποβολής των Εγγράφων Κλεισίματος Σύμφωνα με τις «Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2021/C417/01).....	9
4	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΛΕΙΣΙΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥΣ ΚΑΙ ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ	10
4.1	Γεγονότα που σηματοδοτούν ολοκλήρωση έργων.....	10
4.2	Διαδικασίες Κλεισίματος Έργων Δημοσίων Συμβάσεων	12
4.2.1	Δελτίο Νομικής Δέσμευσης Ολοκλήρωσης.....	12
4.2.2	Τεχνικό Δελτίο Έργου Ολοκλήρωσης (Δήλωση Ολοκλήρωσης Έργου).....	15
4.2.3	Έκδοση Απόφασης Ολοκλήρωσης Έργου Δημοσίων Συμβάσεων	16
4.3	Διαδικασίες Κλεισίματος Έργων Σχεδίων Χορηγιών.....	16
4.3.1	Δελτίο Παρακολούθησης Ολοκλήρωσης Σχεδίου Χορηγιών	16
4.3.2	Έκδοση Απόφασης Ολοκλήρωσης Σχεδίου Χορηγιών	18
5	Κύρια Χρονοδιαγράμματα	19
5.1	Χρονοδιάγραμμα και Απαιτούμενες Ενέργειες για την Ολοκλήρωση Έργων Δημοσίων Συμβάσεων	19
5.2	Χρονοδιάγραμμα και Απαιτούμενες Ενέργειες για την Ολοκλήρωση Σχεδίων Χορηγιών.....	21

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 ΈΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός του εγγράφου αυτού είναι να επεξηγήσει και να αποσαφηνίσει τις διαδικασίες που πρέπει να εφαρμόζονται στο κλείσιμο των Προγραμμάτων των Ταμείων Πολιτικής Συνοχής (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), Ταμείο Συνοχής) και του Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020, σύμφωνα με τα όσα απορρέουν από τις «Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2022/C417/01) σχετικά με το Κλείσιμο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που εγκρίθηκαν για Παροχή Συνδρομής από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (2014-2020)».

1.2 ΟΡΙΣΜΟΣ

Το κλείσιμο των προγραμμάτων αφορά τον δημοσιονομικό διακανονισμό των εκκρεμών δημοσιονομικών αναλήψεων υποχρεώσεων της Ένωσης μέσω της πληρωμής τυχόν τελικού υπολοίπου στο κράτος μέλος σε σχέση με ένα πρόγραμμα και/ή της αποδέσμευσης ή ανάκτησης των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών από την Επιτροπή στο κράτος μέλος.

1.3 ΤΕΛΙΚΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΔΑΠΑΝΩΝ

Σύμφωνα με το Άρθρο 65 παράγραφος 2 του Κανονισμού 1303/2013 επιλέξιμη δαπάνη για χρηματοδότηση από τα ΕΔΕΤ είναι δαπάνη η οποία έχει πραγματοποιηθεί από έναν δικαιούχο και έχει πληρωθεί το διάστημα από την ημερομηνία υποβολής του προγράμματος στην Επιτροπή ή από την 1η Ιανουαρίου 2014, αναλόγως του ποια ημερομηνία προηγείται, με τελική ημερομηνία τις 31 Δεκεμβρίου 2023.

2 ΕΙΔΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ

2.1 ΜΕΓΑΛΑ ΈΡΓΑ

Σύμφωνα με το Άρθρο 100 του Κανονισμού (ΕΚ) 1303/2013 του Συμβουλίου, ως μεγάλο έργο θεωρείται μια πράξη που περιλαμβάνει σειρά εργασιών, δραστηριοτήτων ή υπηρεσιών που προορίζεται από μόνη της να εκπληρώσει έναν αδιαίρετο σκοπό συγκεκριμένης οικονομικής ή τεχνικής φύσης με σαφώς προσδιορισμένους στόχους και της οποίας το συνολικό κόστος υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια ευρώ και, στην περίπτωση πράξεων που συνεισφέρουν στον θεματικό στόχο για την προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων, για τις οποίες το συνολικό επιλέξιμο κόστος υπερβαίνει τα 75 εκατομμύρια ευρώ. Τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής δεν θεωρούνται μεγάλα έργα .

Δεδομένου ότι τα μεγάλα έργα απαιτούν σημαντικά ποσά από τα Ταμεία και, ως εκ τούτου, είναι σημαντικά για τις συνολικές επιδόσεις των προγραμμάτων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποβάλλουν αίτηση ή κοινοποίηση για έγκριση ή τροποποίηση μεγάλων έργων έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2023 έτσι ώστε οι αποφάσεις να μπορούν να εγκριθούν πριν από την τελική ημερομηνία επιλεξιμότητας, την 31η Δεκεμβρίου 2023.

Οι τροποποιήσεις μεγάλων έργων περιλαμβάνουν αιτήσεις σταδιακής εφαρμογής, τις τροποποιήσεις μεγάλων έργων που δεν έχουν ολοκληρωθεί ακόμη κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 και την ακύρωση μεγάλων έργων.

2.2 ΕΙΔΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΑΔΙΑΚΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΔΥΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΔΩΝ

Οι πράξεις θα πρέπει να ολοκληρώνονται φυσικά ή να εφαρμόζονται πλήρως και να συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων των σχετικών προτεραιοτήτων κατά την υποβολή των εγγράφων κλεισίματος. Ωστόσο, επειδή μερικές φορές είναι δύσκολο να εναρμονιστεί η υλοποίηση των πράξεων με την περίοδο προγραμματισμού και προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι πράξεις ολοκληρώνονται και συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων πολιτικής, είναι δυνατή η σταδιακή υλοποίηση τους κατά την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027 (με εξαίρεση τα χρηματοδοτικά μέσα), υπό τον όρο ότι πληρούνται όλοι οι ακόλουθοι όροι:

- η πράξη δεν συγχρηματοδοτήθηκε από τα Ταμεία ή το ΕΤΘΑ στο πλαίσιο της περιόδου προγραμματισμού 2007-2013·
- το συνολικό κόστος των δύο σταδίων της πράξης υπερβαίνει τα 5 εκατ. EUR·
- η πράξη περιλαμβάνει δύο στάδια που είναι αναγνωρίσιμα από οικονομική άποψη·
- υπάρχει λεπτομερής και πλήρης διαδρομή ελέγχου για τις δαπάνες, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι ίδιες δαπάνες δεν δηλώνονται δύο φορές στην Επιτροπή·
- το δεύτερο στάδιο της πράξης είναι επιλέξιμο για συγχρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής ή το ΕΤΘΑΥ στο πλαίσιο της περιόδου προγραμματισμού 2021-2027 και συνάδει με όλους τους ισχύοντες κανόνες για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027·
- το κράτος μέλος δεσμεύεται, στην τελική έκθεση υλοποίησης που υποβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 141 του ΚΚΔ ή, στο πλαίσιο του ΕΤΘΑ, στην τελευταία ετήσια έκθεση υλοποίησης, να ολοκληρώσει το δεύτερο και τελικό στάδιο κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού 2021-2027

Ομοίως, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 118 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, οι πράξεις που επιλέχθηκαν για στήριξη και ξεκίνησαν πριν από τις 29 Ιουνίου 2022, βάσει του ΚΚΔ και των ειδικών για κάθε Ταμείο κανονισμών, θεωρούνται επίσης επιλέξιμες για στήριξη κατά την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027 σύμφωνα με το άρθρο 118α του εν λόγω κανονισμού. Κατά συνέπεια, και τα δύο στάδια των εν λόγω έργων που υλοποιούνται σταδιακά υπόκεινται στους όρους επιλεξιμότητας της περιόδου προγραμματισμού 2014-2020. Οι κανόνες της περιόδου προγραμματισμού 2021-2027 σχετικά με τη θεματική συγκέντρωση των κονδυλίων παραμένουν αμετάβλητοι.

Η Διαχειριστική Αρχή μπορεί να αποφασίσει να χορηγήσει στήριξη σε τέτοιες πράξεις δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- το συνολικό κόστος των δύο σταδίων της πράξης υπερβαίνει το 1 εκατ. EUR
- η πράξη περιλαμβάνει δύο στάδια που είναι αναγνωρίσιμα από οικονομική άποψη
- υπάρχει λεπτομερής και πλήρης διαδρομή ελέγχου για τις δαπάνες, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι ίδιες δαπάνες δεν δηλώνονται δύο φορές στην Επιτροπή
- η πράξη εμπίπτει σε δράσεις που έχουν προγραμματιστεί στο πλαίσιο σχετικού ειδικού στόχου και αποδίδεται σε τύπο παρέμβασης σύμφωνα με το παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060
- το κράτος μέλος δεσμεύεται, στην τελική έκθεση υλοποίησης που υποβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 141 του ΚΚΔ ή, στο πλαίσιο του ΕΤΘΑ, στην τελευταία ετήσια έκθεση υλοποίησης, να ολοκληρώσει το δεύτερο και τελικό στάδιο κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού 2021-2027

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποβάλλουν, μαζί με την τελική έκθεση υλοποίησης (ή, για το ΕΤΘΑ, την τελευταία ετήσια έκθεση υλοποίησης), κατάλογο όλων των πράξεων που υλοποιούνται σταδιακά και δεσμεύονται ότι θα είναι λειτουργικές, δηλαδή θα έχουν ολοκληρωθεί φυσικά ή θα έχουν εφαρμοστεί πλήρως και θα συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων των σχετικών προτεραιοτήτων έως τη λήξη της προθεσμίας για την υποβολή της δέσμης εγγράφων για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας για την τελική λογιστική χρήση της περιόδου προγραμματισμού 2021-2027. Πράξη που υλοποιείται σταδιακά μ' αυτόν τον τρόπο εξετάζεται στο σύνολό της και θεωρείται ότι έχει περατωθεί μόνον αφού τα δύο στάδια έχουν ολοκληρωθεί φυσικά ή έχουν εφαρμοστεί πλήρως και έχουν συμβάλει στην επίτευξη των στόχων των σχετικών προτεραιοτήτων. Η μη περάτωση πράξης που υλοποιείται σταδιακά, όπως έχει προγραμματιστεί, μπορεί να οδηγήσει σε δημοσιονομικές διορθώσεις και για τα δύο στάδια της πράξης.

2.3 ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Κατά το χρόνο υποβολής των εγγράφων κλεισίματος, τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίσουν ότι όλα τα έργα που περιλαμβάνονται στο κλείσιμο του προγράμματος, είναι σε λειτουργία, δηλαδή έχουν ολοκληρωθεί φυσικά ή έχουν εφαρμοστεί πλήρως και έχουν συμβάλει στην επίτευξη των στόχων των σχετικών προτεραιοτήτων. Το κράτος μέλος δύναται να αποφασίσει, κατ' εξαίρεση και κατά περίπτωση, με την προϋπόθεση ότι υφίσταται επαρκής αιτιολόγηση, να συμπεριλάβει δαπάνη που καταβλήθηκε για έργα που δεν είναι σε

λειτουργία στους λογαριασμούς της τελικής λογιστικής χρήσης. Ενεργώντας με τον τρόπο αυτό, θα πρέπει να λάβει υπόψη τους λόγους για τους οποίους ένα έργο δεν λειτουργεί και θα πρέπει να ελέγξει κατά πόσον ο δημοσιονομικός αντίκτυπος του έργου δικαιολογεί την ειδική μεταχείριση, εξετάζοντας αν πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- το συνολικό κόστος κάθε μη λειτουργικής πράξης ανέρχεται σε τουλάχιστον 1 εκατομμύριο ευρώ **και**
- οι συνολικές δαπάνες που πιστοποιούνται στην Επιτροπή για τις μη λειτουργικές πράξεις δεν υπερβαίνουν το 20 % των επιλέξιμων συνολικών δαπανών (ενωσιακών και εθνικών) που έχουν αποφασιστεί για το πρόγραμμα.

Συμπεριλαμβάνοντας τη δαπάνη που καταβλήθηκε για έργα που δεν είναι σε λειτουργία στους λογαριασμούς της τελικής λογιστικής χρήσης, ένα κράτος μέλος δεσμεύεται να ολοκληρώσει φυσικά ή να εφαρμόσει πλήρως όλες τις μη λειτουργικές πράξεις και να διασφαλίσουν ότι συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων των σχετικών προτεραιοτήτων, το αργότερο έως τις 15 Φεβρουαρίου 2027 και να επιστρέψει στην Ένωση την χορηγηθείσα συγχρηματοδότηση στην περίπτωση μη ολοκλήρωσης των εν λόγω έργων εντός της προθεσμίας των δύο ετών.

2.4 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΜΕΣΑ

Τα χρηματοδοτικά μέσα που υπόκεινται σε τμηματικές αιτήσεις ενδιάμεσων πληρωμών, η επιλεξιμότητα των δαπανών που σχετίζονται με την τελευταία δόση, καθώς και έως το 15 % των ποσών που περιλαμβάνονται σε προηγούμενες δόσεις, ενδέχεται να μην καλύπτεται από προηγούμενους λογιστικούς ελέγχους πράξεων. Οι ελεγκτικές αρχές του προγράμματος θα πρέπει να αποκομίζουν βεβαιότητα σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των εν λόγω δαπανών πριν από την υποβολή των λογαριασμών για την τελική λογιστική χρήση. Ωστόσο, δεν είναι αναγκαίο ο τελικός αποδέκτης να έχει ολοκληρώσει την υλοποίηση επένδυσης που λαμβάνει στήριξη από το χρηματοδοτικό μέσο έως την υποβολή των εγγράφων κλεισίματος. Οι ελεγκτικές αρχές του προγράμματος θα πρέπει να αναφέρουν τον τρόπο με τον οποίο αποκόμισαν την εν λόγω βεβαιότητα και να επιβεβαιώνουν στην Επιτροπή την επιλεξιμότητα των συνολικών δαπανών των χρηματοδοτικών μέσων σύμφωνα με το άρθρο 42 του ΚΚΔ στην έκθεση ελέγχου για την τελική λογιστική χρήση.

Οι ελεγκτικές αρχές του προγράμματος θα πρέπει να διενεργούν λογιστικό έλεγχο ενός στατιστικού δείγματος επενδύσεων και δαπανών και αμοιβών διαχείρισης και μπορούν να

αντιμετωπίζουν τις εν λόγω δαπάνες ως πρόσθετη περίοδο δειγματοληψίας, προκειμένου να χρησιμοποιούν τα αποτελέσματα των ελέγχων που διενεργήθηκαν προηγουμένως.

2.5 ΚΡΑΤΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ (ΣΧΕΔΙΑ ΧΟΡΗΓΙΩΝ)

Σύμφωνα με το Άρθρο 131 παράγραφος 3 του Κανονισμού 1303/2013, όσον αφορά τα Σχέδια Χορηγιών, η δημόσια συνεισφορά που αντιστοιχεί στις δαπάνες που περιλαμβάνονται στην αίτηση πληρωμής θα πρέπει να έχει καταβληθεί στους δικαιούχους από το φορέα που χορηγεί την ενίσχυση.

Οι προκαταβολές καλύπτονται από τις δαπάνες που καταβάλλονται από τους δικαιούχους κατά την υλοποίηση των έργων και δικαιολογούνται με εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας εντός τριών ετών από το έτος καταβολής της προκαταβολής, εάν η ημερομηνία αυτή είναι προγενέστερη, ή την 31η Δεκεμβρίου 2023.

3 ΕΓΓΡΑΦΑ ΚΛΕΙΣΙΜΑΤΟΣ

- 1) *Λογαριασμοί για την τελική λογιστική χρήση* (όπως και για κάθε άλλη λογιστική χρήση θα πρέπει να περιλαμβάνουν τις πληροφορίες που περιγράφονται στο άρθρο 137 παράγραφος 1 του ΚΚΔ) – **ΑΡΧΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ**
- 2) *Τελική έκθεση υλοποίησης* με βάση το παράρτημα V του εκτελεστικού κανονισμού 2015/207 της Επιτροπής η οποία πρέπει να περιλαμβάνει επιπρόσθετα τα εξής
 - κατάλογο όλων των πράξεων με σταδιακή υλοποίηση με το ποσό των επιλέξιμων δαπανών για το πρώτο στάδιο που πραγματοποιήθηκαν κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 ,
 - κατάλογο όλων των μη λειτουργικών πράξεων,
 - κατάλογο όλων των πράξεων που επηρεάζονται από εθνικές έρευνες σε εξέλιξη ή έχουν ανασταλεί με δικαστική διαδικασία ή με διοικητική ένσταση που έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα
 - Έκθεση για τα μεγάλα έργα και
 - Εκθέσεις σχετικά με τις τιμές επίτευξης των δεικτών και του πλαισίου επίδοσης–
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ
- 3) *Δήλωση Διαχείρισης και ετήσια σύνοψη* - **ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΚΑΙ ΑΡΧΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ**

4) *Γνώμη Λογιστικού Ελέγχου και Έκθεση Ελέγχου* η οποία είναι όπως και για κάθε άλλη λογιστική χρήση αλλά επιπρόσθετα θα πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής:

- πληροφορίες σχετικά με τα ανοικτά πορίσματα που προκύπτουν από τους ελέγχους που διενεργούνται από τις υπηρεσίες της Επιτροπής ή το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, οι οποίες θα πρέπει να παρέχονται στο τμήμα 8 «Άλλες πληροφορίες» της έκθεσης ελέγχου·
- διασφάλιση της νομιμότητας και κανονικότητας των δαπανών στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών μέσων (άρθρα 41 και 42 του ΚΚΔ)·
- διασφάλιση της αξιοπιστίας των δεδομένων που σχετίζονται με δείκτες
- διασφάλιση ότι το ποσό της δημόσιας δαπάνης που καταβάλλεται σε δικαιούχους είναι τουλάχιστον ίσο προς τη συνεισφορά των Ταμείων και του ΕΤΘΑ που καταβάλλεται από την Επιτροπή στο κράτος μέλος (άρθρο 129 του ΚΚΔ) – **ΑΡΧΗ ΕΛΕΓΧΟΥ**

3.1 ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΚΛΕΙΣΙΜΑΤΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ «ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ (2021/C417/01)

Αίτηση για τροποποίηση προγραμμάτων, των σχεδίων χρηματοδότησης για τη μεταφορά πόρων REACT- EU μεταξύ του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ	15 Νοεμβρίου 2022
Τελευταία αίτηση τροποποίησης του Προγράμματος	30 Σεπτεμβρίου 2023
Τελευταία αίτηση έγκρισης/τροποποίησης Απόφασης Μεγάλου Έργου	30 Σεπτεμβρίου 2023
Τελική Ημερομηνία Επιλεξιμότητας Δαπάνης	31 Δεκεμβρίου 2023
Τελευταία Ετήσια Έκθεση Υλοποίησης ΕΤΘΑ	31 Μαΐου 2024
Τελευταία Αίτηση Ενδιάμεσης Πληρωμής (Αρχή Πιστοποίησης)	31 Ιουλίου 2024
Αποστολή εγγράφων κλεισίματος	15 Φεβρουαρίου 2025

Τα έγγραφα κλεισίματος πρέπει να υποβληθούν έως τις 15 Φεβρουαρίου 2025 (εκτός από την τελευταία ετήσια έκθεση υλοποίησης του ΕΤΘΑ, η οποία πρέπει να υποβληθεί έως τις 31 Μαΐου 2024).

Η μη υποβολή οποιουδήποτε από τα έγγραφα κλεισίματος μπορεί να αποτελεί ένδειξη σοβαρής αδυναμίας του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου του προγράμματος, η οποία

θέτει σε κίνδυνο τη συνεισφορά της Ένωσης που έχει ήδη καταβληθεί στο πρόγραμμα. Στις περιπτώσεις αυτές, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει να επιβάλει δημοσιονομική διόρθωση

Τα έγγραφα κλεισίματος δεν μπορούν να τροποποιηθούν μετά τη λήξη της προθεσμίας για την υποβολή τους, εκτός εάν η Επιτροπή ζητήσει τροποποίηση ή σε περιπτώσεις σφαλμάτων φραστικής φύσης

4 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΛΕΙΣΙΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥΣ ΚΑΙ ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

4.1 ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΠΟΥ ΣΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΕΡΓΩΝ

- Ένα έργο ολοκληρώνεται με την **ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού του αντικειμένου** και αφού έχει επιτευχθεί το επιθυμητό λειτουργικό αποτέλεσμα του με βάση τον σχεδιασμό του ο οποίος παρουσιάζεται στο εγκεκριμένο Τεχνικό Δελτίο Έργου.
- Με την ολοκλήρωση του Έργου, το Πρόγραμμα καλύπτει την οικονομική του υποχρέωση έναντι του Δικαιούχου, ενώ ο Δικαιούχος καλύπτει τις υποχρεώσεις του έναντι του Προγράμματος σε επίπεδο στόχων και **συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του Προγράμματος** σύμφωνα με τη δέσμευση που είχε αναλάβει.
- Η ολοκλήρωση του φυσικού αντικειμένου του Έργου πραγματοποιείται με τη διαπίστωση/πιστοποίηση ότι το **φυσικό αντικείμενο όλων των δραστηριοτήτων του έχει ολοκληρωθεί** όπως προβλεπόταν στις συμβάσεις ή οποιοσδήποτε άλλες νομικές δεσμεύσεις για την υλοποίηση του.
- Η ολοκλήρωση του **οικονομικού αντικειμένου** του Έργου επιτυγχάνεται όταν ο Δικαιούχος υποβάλει και βεβαιώσει στον Φορέα Επαληθεύσεων Δαπανών (ΦΕΔ) τις δαπάνες που αφορούν στην υλοποίηση της **κάθε νομικής δέσμευσης**. Η ολοκλήρωση του οικονομικού αντικειμένου **προϋποθέτει** την ολοκλήρωση του φυσικού αντικειμένου.
- **Έργα Σχεδίων Χορηγιών (ΣΧ) των Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» και «Θάλασσα»:** Παρόλο που το οικονομικό και φυσικό αντικείμενο του έργου Σχεδίου Χορηγιών περιγράφεται στη Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης (ΣΔΧ) και αποτελούν το χρονοδιάγραμμα και δράσεις εκτέλεσης του έργου από το

Δικαιούχο και τα ποσά και το χρονοδιάγραμμα καταβολής δαπανών του Δικαιούχου προς τους αναδόχους του έργου του ή την καταβολή κόστους εργοδότη προς τους υπαλλήλους του, το φυσικό αντικείμενο θεωρείται ολοκληρωμένο κατά την τελευταία ημερομηνία επιτόπια επαλήθευσης που πραγματοποιήθηκε από τον Ενδιάμεσο Φορέα Σχεδίου σε έργο, η οποία πραγματοποιείται, μεταξύ άλλων και για σκοπούς καταβολής της **τελευταίας δόσης χορηγίας σε Δικαιούχο**. Το οικονομικό αντικείμενο θεωρείται ολοκληρωμένο κατά την ημερομηνία που πραγματοποιείται η τελευταία καταβολή προς τους Δικαιούχους της ενίσχυσης/χορηγίας/χρηματοδότησης στη βάση της ΣΔΧ που υπογράφηκε μεταξύ του Δικαιούχου και του Ενδιάμεσου Φορέα.

- **Έργα Σχεδίων Χορηγιών (ΣΧ) του Ε.Π. «Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή» που αφορούν σε επιδότηση της απασχόλησης:** το φυσικό αντικείμενο θεωρείται ολοκληρωμένο με την ολοκλήρωση της απασχόλησης βάσει της ΣΔΧ ή τον τερματισμό της εργοδότησης εκ μέρους του επωφελούμενου (εργοδοτούμενου), νοούμενου ότι έχουν τηρηθεί όλοι οι όροι και προϋποθέσεις της ΣΔΧ. Η τήρηση των όρων και προϋποθέσεων διασφαλίζεται και επιβεβαιώνεται μέσω της προσκόμισης των απαραίτητων παραστατικών με την τελευταία αίτηση καταβολής της χορηγίας του Δικαιούχου. Σε αυτές τις περιπτώσεις η καταβολή της τελευταίας δόσης χορηγίας σε Δικαιούχο δεν συνδέεται με επιτόπια επαλήθευση, αλλά το οικονομικό αντικείμενο θεωρείται ολοκληρωμένο κατά την ημερομηνία που πραγματοποιείται η **τελευταία καταβολή προς τους Δικαιούχους της ενίσχυσης/χορηγίας/χρηματοδότησης** στη βάση της ΣΔΧ που υπογράφηκε μεταξύ του Δικαιούχου και του Ενδιάμεσου Φορέα.
- **Οι Νομικές Δεσμεύσεις Δημοσίων Συμβάσεων** θεωρούνται ολοκληρωμένες ως προς το **φυσικό τους αντικείμενο** κατά την **υποβολή του τελευταίου παραδοτέου** σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης (ή τεχνικές προδιαγραφές) υλοποίησης τους (όπου εφαρμόζεται) ή κατά την ημερομηνία αίτησης της **τελευταίας πληρωμής** από τον ανάδοχο (ημερομηνία έκδοσης τιμολογίου αναδόχου) όπου δεν υπάρχουν παραδοτέα. Νοείται ότι για να θεωρηθεί ολοκληρωμένο το φυσικό αντικείμενο, ο Δικαιούχος θα πρέπει να **αποδεχτεί το τελικό παραδοτέο προϊόν** (φυσικό αντικείμενο) που παραδίδει ο ανάδοχος (όπου εφαρμόζεται) μετά από τους νενομισμένους ελέγχους ποιότητας. Η ολοκλήρωση του **οικονομικού αντικειμένου** θα **σηματοδοτείται από την τελευταία πληρωμή** που γίνεται από τον Δικαιούχο για τις δαπάνες που αφορούν στη ΝοΔε / σύμβαση.

- **Οι νομικές δεσμεύσεις αυτεπιστασίας**, (π.χ. ΝοΔε Διαχείρισης, ή άλλων δράσεων που δεν εκτελούνται με ανάθεση σε ανάδοχο αλλά με ίδια μέσα π.χ. με μισθούς υπαλλήλων του Δικαιούχου) θεωρούνται ολοκληρωμένες από πλευράς φυσικού αντικείμενου κατά την ημερομηνία που υποβάλλεται το τελευταίο αίτημα για πληρωμή, που αφορά στη δράση/Νομική Δέσμευση, στο Λογιστήριο του Δικαιούχου. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι τέτοιο αίτημα για πληρωμή μπορεί να υποβληθεί από τον Υπεύθυνο Λειτουργό της δράσης συνοδευόμενο με αντίστοιχη βεβαίωση / πιστοποίηση του για την ολοκλήρωση της δράσης. Αντίστοιχα το οικονομικό αντικείμενο θα θεωρείται ολοκληρωμένο κατά την ημερομηνία καταβολής της τελευταίας πληρωμής που αφορά στη Νομική Δέσμευση αυτεπιστασίας.
- **Οι Νομικές Δεσμεύσεις στις οποίες γίνεται χρήση Απλουστευμένων Επιλογών Κόστους (ΑΕΚ)** θεωρούνται ολοκληρωμένες από πλευράς φυσικού αντικείμενου όταν έχει ολοκληρωθεί το φυσικό αντικείμενο με βάση τον σχεδιασμό του ο οποίος παρουσιάζεται στο εγκεκριμένο Τεχνικό Δελτίο Έργου. Η χρήση απλουστευμένων επιλογών κόστους βασίζεται στη φιλοσοφία του εκ των προτέρων υπολογισμού του κόστους που αντιστοιχεί σε μια συγκεκριμένη δράση με σαφώς οριζόμενο φυσικό αντικείμενο. Η επαλήθευση των δαπανών που υπολογίζονται με χρήση ΑΕΚ γίνεται με βάση την επαλήθευση του φυσικού αντικείμενου στο οποίο αντιστοιχούν, ενώ δεν απαιτείται η επαλήθευση της πραγματοποίησης των δαπανών με τη χρήση λογιστικών ή άλλων υποστηρικτικών εγγράφων. Σημειώνεται ότι η επαλήθευση της παράδοσης του φυσικού αντικείμενου με βάση τα οριζόμενα στην Απόφαση Ένταξης είναι εξαιρετικής σημασίας δεδομένου ότι οι σχετικές δαπάνες δεν επαληθεύονται αλλά η επιλεξιμότητά τους κρίνεται με βάση το φυσικό αντικείμενο που επαληθεύεται ή/και την επιλεξιμότητα των κατηγοριών δαπανών που αποτελούν τη βάση υπολογισμού.

4.2 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΛΕΙΣΙΜΑΤΟΣ ΈΡΓΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

4.2.1 Δελτίο Νομικής Δέσμευσης Ολοκλήρωσης

Με την ολοκλήρωση κάθε Νομικής Δέσμευσης ο Δικαιούχος ετοιμάζει και υποβάλλει μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ) το δελτίο Νομικής Δέσμευσης Ολοκλήρωσης, το οποίο συνοδεύεται από τη Δήλωση Ολοκλήρωσης ΝοΔε, με το οποίο βεβαιώνει ότι όσον αφορά στη Νομική Δέσμευση έχουν επιτευχθεί τα πιο κάτω: :

- 1) Ολοκληρώθηκε το φυσικό αντικείμενο και τα παραδοτέα συνάδουν με τα τιμολόγια/αποδεικτικά ισοδύναμης ισχύος που έχουν πληρωθεί για τη Νομική Δέσμευση, την περιγραφή που βρίσκεται στο εγκεκριμένο ΤΔΕ/Σύμβαση/Δελτίο ΝοΔε ή/και εκθέσεις εμπειρογνομόνων (όπου εφαρμόζεται)
- 2) Ολοκληρώθηκε το οικονομικό αντικείμενο της Νομικής Δέσμευσης
- 3) Το λειτουργικό αποτέλεσμα της ΝοΔε (όπου εφαρμόζεται) συνάδει με την περιγραφή που έγινε στο τελευταίο εγκεκριμένο ΤΔΕ/Δελτίο ΝοΔε / σύμβαση ή/και εκθέσεις εμπειρογνομόνων (όπου εφαρμόζεται)
- 4) Έχουν τηρηθεί οι όροι που τέθηκαν στην Απόφαση Ένταξης του Έργου

Συνημμένα του δελτίου Νομικής Δέσμευσης Ολοκλήρωσης υποβάλλονται αντίγραφα των οποιονδήποτε αποδεικτικών στοιχείων πιστοποιούν την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της Νομικής Δέσμευσης (π.χ. απόδειξη παραλαβής τελικών παραδοτέων), όπου αυτά δεν έχουν ήδη υποβληθεί. Με την υποβολή του δελτίου Νομικής Δέσμευσης Ολοκλήρωσης και της Δήλωσης Ολοκλήρωσης ΝοΔε, ο Δικαιούχος παύει να υποβάλλει Δελτία Δαπανών για την εν λόγω ΝοΔε. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονιστεί ότι οι Δικαιούχοι και οι Ενδιάμεσοι Φορείς θα πρέπει να βεβαιωθούν ότι όλες οι δαπάνες που αφορούν σε μία ΝοΔε που έχει ολοκληρωθεί υποβάλλονται έγκαιρα σε Δελτία Δαπανών τα οποία επικυρώνονται άμεσα από τον ΦΕΔ, πριν από τη δημιουργία των προαναφερθέντων δελτίων. Στο πιο πάνω πλαίσιο, οι Δικαιούχοι θα πρέπει να υποβάλουν όλα τα υποστηρικτικά έγγραφα τα οποία απαιτούνται για να κλείσουν τυχόν εκκρεμότητες δαπανών οι οποίες είχαν τεθεί σε αναστολή.

Στην περίπτωση που η ολοκλήρωση μιας Νομικής Δέσμευσης (όχι κατ' ανάγκη η Νομική Δέσμευση με την τελευταία ημερομηνία λήξης) σηματοδοτεί και την ολοκλήρωση ολόκληρου του Έργου, ο Δικαιούχος βεβαιώνει στην Δήλωση του, επιπρόσθετα από τα πιο πάνω, τα εξής:

- 5) Με την ολοκλήρωση της ΝοΔε ολοκληρώνεται και το Έργο.
- 6) Έχουν παραδοθεί τα συγχρηματοδοτούμενα προϊόντα και υπηρεσίες του έργου.
- 7) Έχει επιτευχθεί η τιμή στόχος των δεικτών και έχουν τηρηθεί ορθά τα δεδομένα μεμονωμένων συμμετεχόντων (microdata) και στην περίπτωση που υπάρχει απόκλιση από τους στόχους και την περιγραφή του τελευταίου επικυρωμένου ΤΔΕ δίδεται επαρκής τεκμηρίωση,
- 8) Έχουν ληφθεί υπόψη τα καθαρά έσοδα που δημιουργήθηκαν κατά την υλοποίηση του έργου

- 9) Όλες οι πηγές εσόδων συνυπολογίστηκαν για τον καθορισμό των δυνητικών καθαρών εσόδων του έργου (αφορά μόνο τις περιπτώσεις έργων που παράγουν καθαρά έσοδα μετά την ολοκλήρωσή τους και για τα οποία ο καθορισμός των καθαρών εσόδων έγινε με τη μέθοδο υπολογισμού των μειωμένων καθαρών εσόδων - περίπτωση β της παρ. 3 του άρθρου 61 του Καν. 1303/2013):
- α) δεν προκύπτουν νέες πηγές εσόδων που δεν λήφθηκαν υπόψη κατά τον υπολογισμό του ελλείμματος χρηματοδότησης, ούτε εμφανίστηκαν νέες πηγές εσόδων μετά τον υπολογισμό του ελλείμματος χρηματοδότησης
- β) δεν υφίστανται αλλαγές στη δασμολογική πολιτική οι οποίες να έχουν αντίκτυπο στον υπολογισμό του ελλείμματος χρηματοδότησης.
- γ) δεν παρήχθησαν καθαρά έσοδα για έργα για τα οποία ήταν αντικειμενικά μη δυνατός ο εκ των προτέρων υπολογισμός των εσόδων που θα παράγονταν από την επένδυση και επομένως δεν είχε υπολογιστεί αρχικά κανένα έλλειμμα χρηματοδότησης
- 10) Τηρείται επαρκής διαδρομή ελέγχου (φάκελος έργου, αποδεικτικά στοιχεία, κατάλογοι επαληθεύσεων κλπ)
- 11) Υπάρχουν διαδικασίες για την τήρηση των εγγράφων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο αρ.140 του Καν. 1303/2013, ήτοι:
- για έργα για τα οποία το συνολικό ποσό της επιλέξιμης δαπάνης δεν υπερβαίνει το 1εκ. ευρώ: για διάστημα τριών ετών από την 31η Δεκεμβρίου που ακολουθεί την υποβολή των λογαριασμών στους οποίους περιλαμβάνεται η δαπάνη του έργου
 - για έργα για τα οποία το συνολικό ποσό της επιλέξιμης δαπάνης υπερβαίνει το 1εκ. ευρώ: για διάστημα δύο ετών από την 31η Δεκεμβρίου μετά την υποβολή των λογαριασμών στους οποίους περιλαμβάνεται η τελική δαπάνη του ολοκληρωμένου έργου.
- 12) Έχει τηρηθεί ξεχωριστή λογιστική μερίδα ή επαρκής λογιστική κωδικοποίηση για το έργο και όλα τα επιλέξιμα ποσά που έχουν καταχωρηθεί στη σχετική λογιστική μερίδα του έργου / σχετικό λογιστικό κωδικό έχουν δηλωθεί σε Δελτία Δαπανών
- 13) Έχουν τηρηθεί οι κανόνες πληροφόρησης και δημοσιότητας
- 14) Έχουν τηρηθεί οι όροι που τέθηκαν όσον αφορά στη συμμόρφωση με τις ενωσιακές πολιτικές, όπου εφαρμόζεται
- 15) Για έργα που περιλαμβάνουν επένδυση σε υποδομή ή παραγωγική επένδυση, ο Δικαιούχος δεσμεύεται να διατηρήσει την επένδυση για 5 χρόνια (ή 3 χρόνια για έργα που αφορούν ΜΜΕ) από την τελική πληρωμή προς αυτόν (άρθρο 71 παράγραφος 1

του Κανονισμού 1303/2013) και ότι η επένδυση αυτή για ίσο χρονικό διάστημα θα συνεχίσει να εξυπηρετεί το σκοπό για το οποίο έγινε .

- 16) Όλες οι παρατυπίες / λάθη που εντοπίστηκαν από τις Εθνικές και Ενωσιακές Αρχές Ελέγχου, μέχρι την ημερομηνία υποβολής της ΝοΔε, έχουν αντιμετωπιστεί ικανοποιητικά (λήφθηκαν ικανοποιητικά διορθωτικά μέτρα ή/και έγινε καταλογισμός) και οι εισηγήσεις των ελεγκτών έχουν υιοθετηθεί.

Ο ΕΦ, σε συνέχεια της ηλεκτρονικής υποβολής του δελτίου Νομικής Δέσμευσης Ολοκλήρωσης, εξετάζει το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο και τη λειτουργικότητα της ΝοΔε (όπου εφαρμόζεται), σύμφωνα με την περιγραφή που αναφέρεται στο εγκεκριμένο ΤΔΕ / Σύμβαση / Δελτίο ΝοΔε ή/και εκθέσεις εμπειρογνομόνων (όπου εφαρμόζεται), επαληθεύει τα σημεία τα οποία βεβαιώνει ο Δικαιούχος με την υποβολή του Δελτίου (σημεία 1 – 4 ανωτέρω) και συμπληρώνει τον Κατάλογο Επαλήθευσης Ολοκλήρωσης ΝοΔε / Έργου. Στην περίπτωση που η ολοκλήρωση της Νομικής Δέσμευσης σηματοδοτεί και την ολοκλήρωση ολόκληρου του Έργου ο Κατάλογος Επαλήθευσης Ολοκλήρωσης ΝοΔε / Έργου περιλαμβάνει και τα σημεία που αφορούν την επαλήθευση ολοκλήρωσης του έργου (σημεία 5 -16 ανωτέρω).

Στις περιπτώσεις που εντοπίστηκαν παράτυπες πληρωμές ο ΕΦ βεβαιώνεται, σε συνεννόηση με τον ΦΕΔ, ότι έχουν καταχωρηθεί οι κατάλληλοι καταλογισμοί στο ΟΠΣ.

Παράλληλα, με τον έλεγχο του δελτίου Νομικής Δέσμευσης Ολοκλήρωσης, εφόσον κριθεί απαραίτητο (π.χ. όταν υπάρχουν πρόσφατα παραδοτέα και συνεπώς ο ΕΦ δεν είναι σε θέση, με βάση την πιο πρόσφατη επαλήθευσή του, να βεβαιώσει την ολοκλήρωση της Νομικής Δέσμευσης), ο ΕΦ πραγματοποιεί και επιτόπια επαλήθευση.

4.2.2 Τεχνικό Δελτίο Έργου Ολοκλήρωσης (Δήλωση Ολοκλήρωσης Έργου)

Μετά την έγκριση από τον ΕΦ του τελευταίου Δελτίου Νομικής Δέσμευσης Ολοκλήρωσης (το οποίο σηματοδοτεί και την ολοκλήρωση του έργου) ο Δικαιούχος, μέσω του ΟΠΣ, δημιουργεί και συμπληρώνει το Τεχνικό Δελτίο Ολοκλήρωσης Έργου.

Στο ΤΔΕ Ολοκλήρωσης που δημιουργείται, συμπληρώνονται αυτόματα από το σύστημα τα στοιχεία που προκύπτουν με την ολοκλήρωση του έργου από τα επικυρωμένα Δελτία Νομικών Δεσμεύσεων Ολοκλήρωσης.

Ο Δικαιούχος αφού προχωρήσει στη συμπλήρωση των στοιχείων (όπου είναι αναγκαίο π.χ. συμπλήρωση τελικής περιγραφής έργου, τελικών παραδοτέων έργου, δεικτών ολοκλήρωσης κλπ) υποβάλλει το ΤΔΕ Ολοκλήρωσης για επικύρωση στον Ενδιάμεσο Φορέα.

4.2.3 Έκδοση Απόφασης Ολοκλήρωσης Έργου Δημοσίων Συμβάσεων

Ο Ενδιάμεσος Φορέας ελέγχει το ΤΔΕ Ολοκλήρωσης σε σχέση με την πληρότητα του δελτίου και την ορθότητα των στοιχείων. Σε περίπτωση που εντοπιστούν λάθη ή παραλείψεις, ο Ενδιάμεσος Φορέας ενημερώνει σχετικά το Δικαιούχο και ζητά την άμεση διόρθωση και επανυποβολή του Δελτίου. Στη συνέχεια, ο Ενδιάμεσος Φορέας εγκρίνει το Δελτίο και εκδίδει την Απόφαση Ολοκλήρωσης Έργου ΔΣ μέσω του ΟΠΣ.

4.3 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΛΕΙΣΙΜΑΤΟΣ ΈΡΓΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΧΟΡΗΓΙΩΝ

4.3.1 Δελτίο Παρακολούθησης Ολοκλήρωσης Σχεδίου Χορηγιών

Με την ολοκλήρωση κάθε Σχεδίου Χορηγιών ο ΕΦ ΣΧ ετοιμάζει και υποβάλλει ηλεκτρονικά, μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ), στη Διαχειριστική Αρχή την τελική έκδοση του Δελτίου Παρακολούθησης της Υλοποίησης Εγκεκριμένου Σχεδίου Χορηγιών το οποίο ενημερώνεται αυτόματα με τα οριστικά στοιχεία του Σχεδίου Χορηγιών, όπως αυτά υλοποιήθηκαν στην πραγματικότητα, οπότε προκύπτει η τελική έκδοσή του. Σημειώνεται ότι, πριν τη δημιουργία της τελικής έκδοσης του Δελτίου Παρακολούθησης της Υλοποίησης Εγκεκριμένου Σχεδίου Χορηγιών, ο ΕΦ θα πρέπει να έχει ολοκληρώσει τη διαδικασία για έργα τα οποία πρέπει να απενταχθούν ή για έργα τα οποία έχουν αποσυρθεί από το Σχέδιο, όπως αυτή περιγράφεται στις κατευθυντήριες γραμμές της ΔΑ «Διαδικασίες ένταξης έργων που υλοποιούνται στα πλαίσια Σχεδίων Χορηγιών και εντάσσονται στα ΕΠ 2014-2020».

Μέσω της τελικής έκδοσης του Δελτίου Παρακολούθησης της Υλοποίησης Εγκεκριμένου Σχεδίου Χορηγιών και στη βάση των επαληθεύσεων που έχουν διενεργηθεί (διοικητικές και επιτόπιες επαληθεύσεις) ο ΕΦ βεβαιώνει τα ακόλουθα:

- 1) Ολοκληρώθηκε το φυσικό αντικείμενο, έχουν παραδοθεί τα συγχρηματοδοτούμενα προϊόντα και υπηρεσίες και τα παραδοτέα συνάδουν με τα τιμολόγια/αποδεικτικά ισοδύναμης ισχύος που έχουν πληρωθεί για το κάθε έργο ΣΧ και την περιγραφή και τους δείκτες που περιλαμβάνονται στη Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης.

- 2) Ολοκληρώθηκε το οικονομικό αντικείμενο του κάθε Έργου ΣΧ και όλα τα επιλέξιμα ποσά που έχουν καταχωρηθεί σε λογιστικές μερίδες του Δικαιούχου έχουν δηλωθεί σε Δελτία Δαπανών.
- 3) Το λειτουργικό αποτέλεσμα του κάθε Έργου (όπου εφαρμόζεται) συνάδει με την περιγραφή που έγινε στη Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης.
- 4) Τηρείται επαρκής διαδρομή ελέγχου στο επίπεδο του Ενδιάμεσου Φορέα και Δικαιούχων (φάκελοι έργων, αποδεικτικά στοιχεία, κατάλογοι επαληθεύσεων κλπ).
- 5) Υπάρχουν διαδικασίες και έχει ληφθεί δέσμευση από τους Δικαιούχους για την τήρηση των εγγράφων σύμφωνα με τα οριζόμενα στο αρ.140 του Καν. 1303/2013, ήτοι:
 - για έργα για τα οποία το συνολικό ποσό της επιλέξιμης δαπάνης δεν υπερβαίνει το 1εκ. ευρώ: για διάστημα τριών ετών από την 31η Δεκεμβρίου που ακολουθεί την υποβολή των λογαριασμών στους οποίους περιλαμβάνεται η δαπάνη του έργου
 - για έργα για τα οποία το συνολικό ποσό της επιλέξιμης δαπάνης υπερβαίνει το 1εκ. ευρώ: για διάστημα δύο ετών από την 31η Δεκεμβρίου μετά την υποβολή των λογαριασμών στους οποίους περιλαμβάνεται η τελική δαπάνη του ολοκληρωμένου έργου
- 6) Έχει τηρηθεί ξεχωριστή λογιστική μερίδα ή επαρκής λογιστική κωδικοποίηση ή ξεχωριστό φυσικό αρχείο ή ξεχωριστός τραπεζικός λογαριασμός για το κάθε έργο από το Δικαιούχο και ξεχωριστή λογιστική μερίδα ή επαρκής λογιστική κωδικοποίηση για το Σχέδιο στο σύνολο του από τον αρμόδιο ΕΦ έργων ΣΧ.
- 7) Έχουν τηρηθεί οι κανόνες πληροφόρησης και δημοσιότητας σε επίπεδο Δικαιούχων και ΕΦ.
- 8) Έχουν τηρηθεί οι όροι που τέθηκαν όσον αφορά στη συμμόρφωση με τις ενωσιακές πολιτικές, όπου εφαρμόζεται.
- 9) Για έργα που περιλαμβάνουν επένδυση σε υποδομή ή παραγωγική επένδυση, οι Δικαιούχοι δεσμεύτηκαν να διατηρήσουν την επένδυση για 5 χρόνια (ή τρία χρόνια για έργα που αφορούν ΜΜΕ) από την τελική πληρωμή (άρθρο 71 παράγραφος 1 του Κανονισμού 1303/2013) και ότι η επένδυση αυτή για ίσο χρονικό διάστημα θα συνεχίσει να εξυπηρετεί το σκοπό για το οποίο έγινε .
- 10) Έχουν τηρηθεί οι όροι που τέθηκαν στην κάθε Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης όλων των έργων που ολοκληρώθηκαν.

- 11) Οι προκαταβολές που καταβλήθηκαν στο πλαίσιο του Σχεδίου καλύπτονταν από τραπεζική εγγύηση ή εγγύηση άλλου χρηματοδοτικού ιδρύματος εγκατεστημένου στο κράτος μέλος ή από μέσο που παρέχεται ως εγγύηση από δημόσια οντότητα ή από το κράτος μέλος και δεν ξεπερνούσαν το 40% της ενίσχυσης για το εκάστοτε έργο.
- 12) Έχουν τηρηθεί οι πρόνοιες των κοινοτικών κανονισμών σε σχέση με την αιτιολόγηση των προκαταβολών στα πλαίσια των Κρατικών Ενισχύσεων βάσει των δαπανών που καταβλήθηκαν από το Δικαιούχο εντός προθεσμίας 3 ετών από το έτος καταβολής της προκαταβολής, με βάση το άρθρο 131, παρ. 4, σημείο γ του Καν. 1303/2013.
- 13) Έχει καταβληθεί στους δικαιούχους η δημόσια συνεισφορά που αντιστοιχεί στις δαπάνες που περιλαμβάνονται στη δήλωση δαπανών από το φορέα που χορηγεί την ενίσχυση.
- 14) Όλες οι παρατυπίες/λάθη που εντοπίστηκαν από τις Εθνικές και Κοινοτικές Αρχές Ελέγχου μέχρι την ημερομηνία υποβολής του ΔεΠα Ολοκλήρωσης έχουν αντιμετωπιστεί ικανοποιητικά (λήφθηκαν ικανοποιητικά διορθωτικά μέτρα ή/και έγινε καταλογισμός) και οι εισηγήσεις των ελεγκτών έχουν υιοθετηθεί.
- 15) Ο Ενδιάμεσος Φορέας έχει καταλογίσει οποιαδήποτε ποσά κατά την κρίση του καταβλήθηκαν παράτυπα.
- 16) Τηρήθηκαν όλες οι πρόνοιες του Σχεδίου.

Αφού το Δελτίο Παρακολούθησης Ολοκλήρωσης Σχεδίου Χορηγιών υποβληθεί ηλεκτρονικά από τον Ενδιάμεσο Φορέα, εκτυπώνεται, υπογράφεται και αποστέλλεται και σε έντυπη μορφή στη Διαχειριστική Αρχή.

4.3.2 Έκδοση Απόφασης Ολοκλήρωσης Σχεδίου Χορηγιών

Κατόπιν της έγκρισης του οριστικοποιημένου Δελτίου Παρακολούθησης της Υλοποίησης Εγκεκριμένου Σχεδίου Χορηγιών από τη ΔΑ, η ΔΑ εκδίδει μέσω του ΟΠΣ την Απόφαση Ολοκλήρωσης Σχεδίου Χορηγιών.

5 ΚΥΡΙΑ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

5.1 ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΈΡΓΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Απαιτούμενες Ενέργειες για την Ολοκλήρωση των Έργων Δημοσίων Συμβάσεων	Αρμόδιος Φορέας	Έργα τα οποία αναμένεται να είναι ολοκληρωμένα και σε χρήση μέχρι τις 30/6/2023	Έργα τα οποία αναμένεται να είναι ολοκληρωμένα και σε χρήση μέχρι τις 31/12/2023
Τελευταία ημερομηνία επιλεξιμότητας	Δικαιούχος	31/12/2023	31/12/2023
Υποβολή τελευταίων Δελτίων Δαπανών (που θα περιλαμβάνουν όλες τις επιλέξιμες Δαπάνες)	Δικαιούχος	Σεπτ. 2023	Φεβρ. 2024
Επαληθεύσεις Δελτίων Δαπανών (στα γραφεία του ΦΕΔ ή στα γραφεία του Δικαιούχου)	ΦΕΔ	Δεκ. 2023	Απρ. 2024
Ολοκλήρωση Συμβάσεων / Νομικών Δεσμεύσεων και υποβολή δελτίων ΝοΔε Ολοκλήρωσης	Δικαιούχος	Φεβρ. 2024	Μάιο 2024
Τεχνικές επιτόπιες επαληθεύσεις (στο χώρο εκτέλεσης των έργων)	ΕΦ	Απρ. 2024	Ιούνιο 2024
ΤΔΕ Ολοκλήρωσης (Δήλωση Ολοκλήρωσης Έργου)	Δικαιούχος	Ιούνιο 2024	Ιούλιο 2024
Διοικητικές / Επιτόπιες Επαληθεύσεις Ολοκλήρωσης έργου / Έκδοση Αποφάσεων Ολοκλήρωσης Έργων	ΕΦ	Ιούλιο 2024	Ιούλιο 2024
Τελευταία ενδιάμεση βεβαίωση δαπανών Ενδιάμεσου Φορέα /Τελική Βεβαίωση Δαπανών Ενδιάμεσου Φορέα / Τελευταία ενδιάμεση βεβαίωση δαπανών Διαχειριστικής Αρχής για το ΕΠ/Τελική Βεβαίωση Δαπανών Επιχειρησιακού Προγράμματος Υποβολή Τελευταίας Ενδιάμεσης Αίτησης Πληρωμής / Τελικής Αίτησης Πληρωμής	ΕΦ	Δεκ. 2023	Ιούλιο 2024

Διοικητικές Επαληθεύσεις/Παρακολούθηση Διαδικασιών ΕΦ	ΔΑ	Σεπτ. 2024	Σεπτ. 2024
Έλεγχοι Πράξεων	Αρχή Ελέγχου	Δεκ. 2024	Δεκ.2024
Προσχέδιο Λογαριασμών	ΑΠ	Ιαν. 2025	Ιαν. 2025
Αποστολή Εγγράφων Κλεισίματος	ΑΠ	Φεβ. 2025	Ιαν. 2025

5.2 ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΧΟΡΗΓΙΩΝ

Απαιτούμενες Ενέργειες για την Ολοκλήρωση Σχεδίων Χορηγιών	Αρμόδιος Φορέας	Για υποβολή Ενδιάμεσης Αίτησης Πληρωμής Δεκ. 2023	Για υποβολή Τελικής Αίτησης Πληρωμής Ιούλιο 2024
Καταβολή τελευταίων δαπανών Δικαιούχων	Δικαιούχος	30/6/2023	31/12/2023
Υποβολή τελευταίων Αιτημάτων Καταβολής Χορηγίας	Δικαιούχος	Ιούλιο 2023	Ιαν. 2024
Επαλήθευση Αιτημάτων Καταβολής Χορηγίας	ΕΦ	Σεπτ. 2023	Μάρτη 2024
Καταβολή χορηγίας προς τους Δικαιούχους και καταχώρηση ΔεΔα έργων ΣΧ	ΕΦ	Σεπτ. 2023	Μάρτη 2024
ΔεΠα Ολοκλήρωσης ΣΧ και Νέα Έκδοση ΣΧ για το κλείσιμο	ΕΦ	Νοεμ. 2023	Απρίλη 2024
Τελευταία ενδιάμεση βεβαίωση δαπανών Ενδιάμεσου Φορέα / Τελική Βεβαίωση Δαπανών Ενδιάμεσου Φορέα / Τελευταία ενδιάμεση βεβαίωση δαπανών Διαχειριστικής Αρχής για το ΕΠ/Τελική Βεβαίωση Δαπανών Επιχειρησιακού Προγράμματος Υποβολή Τελευταίας Ενδιάμεσης Αίτησης Πληρωμής / Τελικής Αίτησης Πληρωμής	ΕΦ / ΔΑ / ΑΠ	Δεκ. 2023	Ιούλιο 2024
Διοικητικές Επαληθεύσεις/Παρακολούθηση Διαδικασιών ΕΦ / Απόφαση Ολοκλήρωσης Σχεδίων	ΔΑ	Απρίλη 2024	Σεπτ. 2024
Έλεγχοι Πράξεων	Αρχή Ελέγχου	-	Νιοβ.-Δεκ. 2024
Βεβαιώσεις Διαχείρισης ΕΦ / Δήλωση Διαχείρισης / Λογαριασμοί	ΕΦ		Δεκ. 2024
Έλεγχος Λογαριασμών	Αρχή Ελέγχου		Ιαν. 2025
Αποστολή Εγγράφων Κλεισίματος	ΑΠ		Φεβ. 2025